

Sygn. akt IV Pz 38/17

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2017r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie

IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym :

Przewodniczący : SSO Dorota Radaszkiewicz /spr/

Sędziowie : SSO Beata Łożyńska-Motyka

SSO Tomasz Madej

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2017 2017r. w Olsztynie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa W. B.

przeciwko :

Województwu (...), Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa (...)- (...) w O.

- o odprawę emerytalną

na skutek zażalenia pozwanych

na postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11.07.2017r. w przedmiocie umorzenia postępowania i orzeczenia o kosztach procesu

postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie w całości i znieść postępowanie przed Sądem I Instancji oraz sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSO Beata Łożyńska-Motyka SSO Dorota Radaszkiewicz SSO Tomasz Madej

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2017r. Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych umorzył postępowanie w sprawie z powództwa W. B. przeciwko „Województwu (...) Urzędowi Marszałkowskiemu w O.” w związku z cofnięciem pozwu przez powoda, dlatego, że pozwany dokonał zapłaty dochodzonej przez powoda należności (pkt I).

W pkt II orzeczenia Sąd Rejonowy zasądził od tak określonego pozwanego na rzecz powoda kwotę 3 600 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu.

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie złożyli pozwani :

1) Województwo (...) reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika,

2) Urząd Marszałkowski Województwa (...) w O. reprezentowane przez tego samego pełnomocnika zaskarżając postanowienie w całości.

Pozwani zaskarżonemu postanowieniu zarzucili :

1) naruszenie przepisów prawa materialnego – tj.

a) art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2006r., poz. 902) poprzez jego niezastosowanie, w konsekwencji czego sąd I instancji przyjął, iż pracodawcą oraz pozwany w rozpoznawanej sprawie jest „Województwo (...) Urząd Marszałkowski w O.”, podczas gdy z powołanego przepisu wynika, iż pracodawcami pracowników samorządowych są m.in. urzędy marszałkowskie,

b) art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa

(Dz. U. z 2016r., poz. 486 ze zm.) w konsekwencji czego sąd I instancji przyjął, iż podmiotem posiadającym zdolność sądową i pozwany w rozpoznawanej sprawie jest „Województwo (...) Urząd Marszałkowski w O.”, podczas gdy z powołanego przepisu wynika, iż osobowość prawną (a w konsekwencji zdolność sądową) ma Województwo (...),

c) art. 8 kodeksu pracy poprzez jego niezastosowanie, w konsekwencji czego sąd I instancji zasądził od na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 3 600 złotych, podczas gdy w sprawie - jej okoliczności przemawiały za uznaniem, iż wniesienie powództwa przez powoda było sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa oraz zasadami współżycia społecznego,

3) naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy – tj. :

a) art. 64 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w rozpoznawanej sprawie, w konsekwencji czego sąd I instancji przyjął, iż podmiotem posiadającym zdolność sądową i pozwany w rozpoznawanej sprawie jest „Województwo (...) Urząd Marszałkowski w O.”, podczas gdy z powołanego przepisu wynika, iż zdolność sądową ma Województwo (...),

b) art. 460 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w rozpoznawanej sprawie, w konsekwencji czego sąd I instancji przyjął, iż podmiotem posiadającym zdolność sądową i pozwany w rozpoznawanej sprawie jest „Województwo (...) Urząd Marszałkowski w O.”, podczas gdy z powołanego przepisu wynika, iż zdolność sądową w sprawach z zakresu prawa pracy ma pracodawca, którym w stosunku do powoda był Urząd Marszałkowski Województwa (...) w O.,

c) art. 130 § 1 w zw. z art. 89 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w rozpoznawanej sprawie, w konsekwencji czego sąd I instancji nie wezwał pełnomocnika powoda do uzupełnienia braków formalnych wniesionego pozwu poprzez dołączenie do akt sprawy pełnomocnictwa wraz z odpisem dla strony przeciwnej obejmującego umocowanie do reprezentowania powoda w sprawie z powództwa przeciwko Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa (...) w O. o zapłatę odprawy emerytalnej, co uzasadnia tezę, iż w rozpoznawanej sprawie pozew został zarówno wniesiony jak i cofnięty przez pełnomocnika strony, który nie był należycie umocowany,

d) art. 207 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i umorzenie postępowania przed upływem terminu do wniesienia odpowiedzi na pozew przez pozwanych,

e) art. 98 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, polegające na niezasądzeniu od powoda na rzecz Województwa (...) kosztów procesu według norm przepisanych a także na zasądzeniu od strony pozwanej określonej jako „Województwo (...) Urząd Marszałkowski w O.” na rzecz powoda kosztów procesu w kwocie 3 600 zł., pomimo, iż wniesienie pozwu w niniejszej sprawie nie było obiektywnie wymagane dla realizacji praw powoda, a zatem zasądzone koszty nie były kosztami niezbędnymi do celowego dochodzenia praw i celowej obrony,

f) art. 101 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, w konsekwencji czego sąd I instancji zasądził od strony pozwanej określonej jako „Województwo (...) Urząd Marszałkowski w O.” na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 3 600 zł.,

pomimo, że były pracodawca powoda – Urząd Marszałkowski Województwa (...) w O. nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał (w rozumieniu art. 101 k.p.c.) przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu,

g) § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.) poprzez jego niezastosowanie, w konsekwencji czego sąd I instancji zasądził od strony pozwanej określonej jako „Województwo (...) Urząd Marszałkowski w O.” na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 3 600 zł., pomimo, iż w świetle powołanego przepisu stawka wynagrodzenia radcy prawnego reprezentującego stronę w rozpoznawanej sprawie nie powinna przekraczać kwoty 2 700 złotych.

Pozwani zgłosili w zażaleniu wnioski dowodowe, szczegółowo tamże wskazane, m.in. o wyznaczenie w sprawie rozprawy i przeprowadzenie dowodów z dokumentów, akt osobowych, zeznań świadków i stron

oraz wnieśli o :

1) uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania ewentualnie

2) o zmianę zaskarżonego postanowienia (w razie niestwierdzenia przez sąd II instancji podstaw do przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania) poprzez :

- umorzenie postępowania z powództwa przeciwko Województwu (...),

- umorzenie postępowania z powództwa przeciwko Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa (...) w O. w razie dołączenia przez pełnomocnika do akt sprawy pełnomocnictwa wraz z odpisem dla strony przeciwnej obejmującego umocowanie do reprezentowania powoda w sprawie z powództwa przeciwko Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa (...) w O. o zapłatę odprawy emerytalnej,

- zasądzenie od powoda na rzecz Województwa (...) oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w O. kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Zażalenie pozwanych zasługiwało na uwzględnienie, albowiem wszystkie jego zarzuty są uzasadnione i Sąd Okręgowy podziela je w całości. Nie ma zatem potrzeby przytaczania ich uzasadnienia w tym miejscu, albowiem jest ono znane pełnomocnikom stron.

W sprawie pierwszą podstawową kwestią jest to, iż podmiot wskazany przez profesjonalnego pełnomocnika powoda jako strona pozwana, czyli „Województwo (...) Urząd Marszałkowski w O.” jest faktycznie podmiotem nieistniejącym, a w związku z tym i nieposiadającym zdolności sądowej – w takim zaś wypadku, przy niezastosowaniu przez sąd I instancji podczas wstępnego badania sprawy art. 130 § 1 k.p.c. – faktycznie zaistniały podstawy do odrzucenia pozwu (art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.). Tymczasem Sąd Rejonowy nie zastosował w sprawie wskazanego wyżej art. 130 § 1 k.p.c. w sytuacji gdy „pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu” (tak skonstruowany pozew) i nie wezwał do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez prawidłowe oznaczenie strony pozwanej, mimo ciążącego na nim obowiązku w tym zakresie (art. 202 k.p.c.). Co więcej powielił błędne oznaczenie strony pozwanej w zaskarżonym postanowieniu, gdy tymczasem właściwe oznaczenie strony pozwanej ma bardzo doniosłe znaczenie w związku z treścią art. 192 k.p.c., stanowiącego o skutkach doręczenia pozwu.

Podkreślić należy, że takie postępowanie strony powodowej a następnie sądu skutkowało powstaniem tzw. pierwotnego braku zdolności sądowej, który jest brakiem nieusuwalnym na aktualnym etapie postępowania. Sąd odwoławczy nie może w tym zakresie zastąpić sądu I instancji w usunięciu tego braku (por. wniosek ewentualny zażalenia jak i odpowiedź na zażalenie). Wskazać bowiem należy, że brak zdolności sądowej stanowi przeszkodę procesową, którą sąd ma obowiązek badać z urzędu w każdym stanie sprawy (podobnie zresztą jak pełnomocnictwo- o czym jeszcze poniżej) - art. 202 k.p.c.

Należy w tym miejscu zatem wskazać, iż brak zdolności sądowej może mieć charakter pierwotny lub następczy. W obu wypadkach może być usuwalny albo nieusuwalny. A zatem (o czym już częściowo wspomniano) sąd zawsze winien – stwierdzając brak zdolności sądowej – ocenić jaki jest charakter braku zdolności sądowej. Od tego bowiem zależne są dalsze podejmowane czynności i decyzje procesowe : odrzucenie pozwu, odrzucenie pozwu i zniesienie postępowania, zawieszenie postępowania, umorzenie postępowania.

Pierwotny brak zdolności sądowej zachodzi, gdy :

- 1) jako strona występuje jednostka niemająca zdolności sądowej, a usunięcie tego braku nie jest możliwe,
- 2) jako strona występuje jednostka niemająca zdolności sądowej, którą jednak może uzyskać przez np. uzyskanie wpisu do odpowiedniego rejestru konstytuującego tę jednostkę jako osobę prawną,
- 3) jako strona został oznaczony w pozwie podmiot nieistniejący (nieżyjąca osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która nigdy nie powstała albo ustała przed wniesieniem pozwu).

W sytuacjach określonych w pkt 1 i 3 mamy do czynienia z pierwotnym i nieusuwalnym brakiem zdolności sądowej, skutkującym koniecznością zniesienia postępowania i odrzucenia pozwu (art. 71 i 199 § 1 pkt 3 k.p.c.).

W sprawie niniejszej - sprawa wraca do postępowania pierwszoinstancyjnego w celu zastosowania przez sąd art. 130 § 1 k.p.c. i wezwania powoda do prawidłowego oznaczenia strony pozwanej (przy wzięciu pod uwagę uzasadnionych w całej rozciągłości zarzutów zażalenia). Być może dojdzie wówczas do jakichś czynności dyspozycyjnych strony powodowej w stosunku do jednostki, której w istocie powód nie miał zamiaru pozywać, tym bardziej w sytuacji, gdy tylko jeden z pozwanych wskazanych zażaleniem spełnił świadczenie w stosunku do powoda (dokonał zapłaty odprawy emerytalnej).

Już względ na ten argument (pierwotny i nieusuwalny brak zdolności sądowej tak wskazanego przez powoda pozwanego) powodował konieczność orzeczenia jak w postanowieniu.

Wskazać jednak również należy, iż postępowanie pierwszoinstancyjne powinno zostać zniesione również i z tej przyczyny, że pełnomocnictwo udzielone przez powoda jest wadliwe, skoro wskazuje umocowanie do działania w procesie w imieniu powoda jedynie przeciwko pozwanemu „Województwu (...) w O.”, natomiast postępowanie w sprawie (wprawdzie wadliwie), ale prowadzone było przeciwko innemu podmiotowi (por. treść pozwu oraz zaskarżone orzeczenie).

Ponadto, po trzeciej - rozstrzygnięcie reformatoryjne sądu odwoławczego powodowałoby praktycznie pozbawienie strony pozwanej (stron) jednej instancji, a cywilne postępowanie sądowe jest dwuinstancyjne. Dodatkowo bowiem – poza zarzutami zażalenia należy wskazać, iż sąd naruszył również art. 203 § 3 k.p.c., albowiem postanowienie o umorzeniu postępowania było przedwczesne, skoro pozwany nie zajął żadnego stanowiska w związku z cofnięciem pozwu, w sytuacji gdy pozew ten został już doręczony (k. 14 akt sprawy – pismo sądu z dnia 3 lipca 2017r., odebrane 5 lipca 2017r.) .

Zgodnie bowiem ze wskazanym wyżej art. 203 § 3 k.p.c. w razie cofnięcia pozwu poza rozprawą przewodniczący odwołuje wyznaczoną rozprawę i o cofnięciu zawiadamia pozwanego, który może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów (pomijając już nawet pozostałe argumenty podniesione przez pozwanych w uzasadnieniu zażalenia).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd I instancji zobowiązany będzie do prawidłowego ustalenia strony pozwanej, oczywiście po wezwaniu do uzupełnienia braków formalnych pozwu oraz następnie rozstrzygnięcia o wszystkich dotychczasowych wnioskach podniesionych zarówno w odpowiedzi na pozew jak i w zażaleniu przez dwóch pozwanych wskazanych tamże, skoro dopuścił do wstąpienia do postępowania dwóch pozwanych poprzez nieustalenie właściwego pozwanego na wstępnym etapie postępowania. Być może, zgodnie z wnioskami stron koniecznym będzie wyznaczenie

rozprawy. Kwestia ta pozostaje jednakże pozostawiona decyzji sądu I instancji, skoro postępowanie przed tym sądem wraca do fazy wstępnego badania sprawy (art. 130 § 1 k.p.c.) w celu nadania sprawie prawidłowego biegu.

Mając na uwadze powyższe – orzeczono jak w postanowieniu z mocy art. 397 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 2 k.p.c.

SSO Beata Łożyńska-Motyka SSO Dorota Radaszkiewicz SSO Tomasz Madej